

TEMA 1. ELS ORÍGENS DE L'EDAT MITJANA

1.1. ELS VISIGOTS A HISPÀNIA (pàgines 6 i 7 del llibre)

Exercici 1. Respon les següents preguntes.

- a. Quants habitants tenia el poble visigot?
- b. Quants eren els habitants de la Hispània romana?
- c. Quines circumstàncies van dur als visigots a instal·lar-se a Hispània?
- d. Per què creus que els visigots van aconseguir dominar Hispània amb tanta facilitat?
- e. Després de la conquesta romana de la península Ibèrica, el llatí va substituir les llengües indígenes. Per què no va passar el mateix amb els visigots?

Respostes:

- a. Uns 100.000 habitants.
- b. Uns 5 o 6 milions d'habitants
- c. Els visigots van arribar a Hispània l'any 416 després signar un pacte amb l'emperador romà d'Occident. Els visigots havien d'expulsar tres pobles que havien envaït la península Ibèrica (els sueus, els alans i el vàndals), i a canvi rebien unes terres al nord dels Pirineus. Van expulsar els vàndals i els alans i van arraconar els sueus a la zona de l'actual Galícia, i van passar a controlar un extens territori als dos costats dels Pirineus.
- d. Van dominar Hispània amb facilitat per diversos motius: en primer lloc, perquè tenien una gran força militar; en segon lloc, perquè havien arribat a Hispània com a aliats de Roma; i finalment, perquè van arribar a acords amb els hispans, que van preferir el domini visigot que no pas els possibles atacs i saquejos d'altres pobles germànics.
- e. Els hispans eren molts més que els visigots, i la cultura hispanoromana era més avançada que la visigoda.

Exercici 2. Prepara un mapa sobre la presència dels visigots a Hispània.

Solució:

- a. Hem de pintar amb un color clar el territoris controlats per visigots després de la seva arribada: la major part de la Península (excepte els territoris controlats al nord pels vascons, càntabres, asturs i sueus) i una part del nord dels Pirineus.
- b. Amb un color més fosc hem de repintar els territoris al nord dels Pirineus, que els visigots van perdre després de ser derrotats pels francs l'any 507. Es poden fer línies sobre el color més clar, perquè així es vegin tots dos colors.
- c. Amb un tercer color, hem de pintar els territoris de la Península que els visigots van acabar de conquerir al segle VI (570-588): al nord, el territori controlat pels sueus, al territori de l'actual Galícia i nord de Portugal; al sud, les possessions que els bizantins havien ocupat a principis del segle VI.

1.2. L'IMPERI BIZANTÍ (pàgines 10 i 11 del llibre)

Exercici 3. A partir dels textos i mapes de les pàgines 6 i 10, realitza un mapa amb una llegenda sobre les següents qüestions:

- a. Quins territoris formaven part de l'imperi bizantí a l'inici del govern de l'emperador Justinià (any 527)?
- b. Quins territoris va conquerir l'emperador Justinià al nord d'Àfrica i al sud de la península Ibèrica durant el seu govern (527-565)?
- c. Quin rei visigot va recuperar bona part dels territoris que l'emperador bizantí Justinià havia ocupat al sud de la península Ibèrica?
- d. Quins altres territoris va conquerir Justinià a la resta d'Europa?

Solució:

- a. Hem de pintar el territori en color vermell del mapa de la pàgina 15, excepte la part de Trípoli, les penínsules italiana i ibèrica i les illes entremig d'aquestes. Podem fer-ho d'un altre color.
- b. Amb un altre color, pintem la zona africana de Trípoli i el sud de la península Ibèrica.
- c. Amb un color més fosc que l'anterior repintem amb ratlles les conquestes al sud de la Península de Leovigild entre els anys 570 i 588.
- d. Hem de pintar la península italiana i les illes occidentals del Mediterrani.

1.2 - L'imperi Bizantí, l'imperi romà d'Orient

Dibuixa un mapa i crea una llegenda amb les següents qüestions.

a) Els territoris de l'imperi bizantí al començament del govern de l'emperador Justinia.

b) Territoris que Justinia va conquerir al nord d'Àfrica i al sud de la península Ibèrica.

c) Territoris recuperats pel rei visigot al sud de la península Ibèrica després de la mort de Justinia.

d) Territoris conquerits per Justinia a la resta d'Europa.

1.3. L'ARRIBADA DE L'ISLAM (pàgines 16, 17, 22 i 23)

Exercici 4. Realitza un eix cronològic o línia del temps sobre la península Ibèrica entre els anys 400 i 1000 dC.

Any 409. Els sueus, alans i vàndals envaeixen la península Ibèrica.

Any 416. L'emperador romà d'occident estableix un pacte amb els visigots per expulsar els sueus, alans i vàndals de la península Ibèrica.

Any 507. Els francs derroten als visigots i els expulsen de la Gàl·lia (França).

Any 527. Justinià és nomenat emperador de l'imperi bizantí, l'imperi romà d'Orient, i intenta reconstruir tot l'imperi romà.

Any 565. Mor l'emperador Justinià, i acaba la màxima esplendor de Bizanci.

Any 586. Mor Leovigild, rei visigot que va consolidar el poder reial i va conquerir el regne sueu del nord de la Península i va guanyar terreny als vascons i càntabres al sud i als bizantins al sud.

Any 672. Mor el rei visigot Recesvint, que va unificar les lleis del regne.

Any 711. Uns pocs milers de combatents àrabs i berebers ocupen en pocs anys la major part de la península Ibèrica, aprofitant la desorganització al regne visigot.

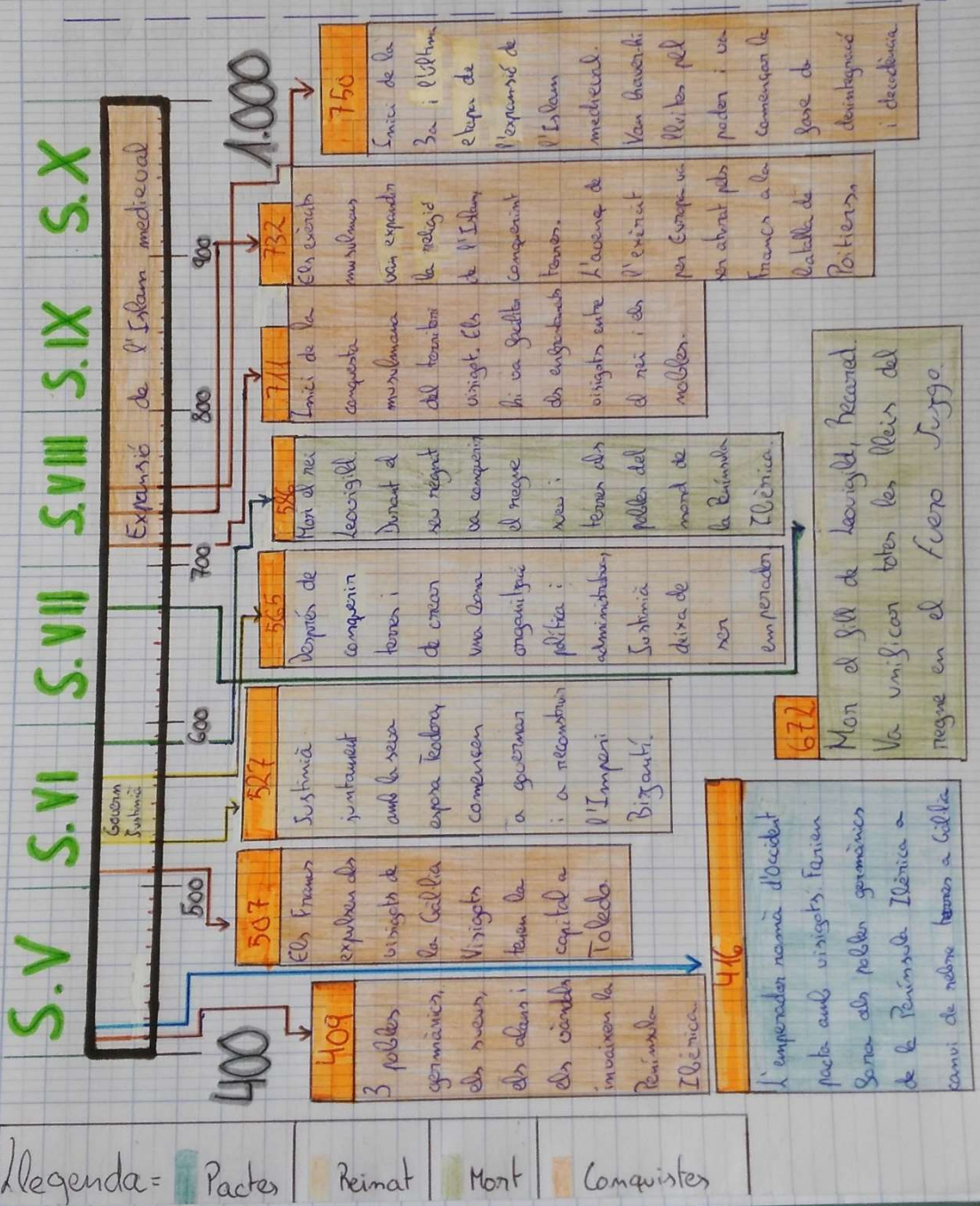
Any 732. Els àrabs i berenars són derrotats pels francs a la batalla de Poitiers i s'atura la seva incursió e territori europeu.

Any 750. Acaba el període del califat omeia de Damasc, durant el qual els àrabs van conquerir una part molt important del nord d'Àfrica i de la península Ibèrica.

1.3. APARICIÓ DE L'ISLAM (p. 22-25)

1. Realitza un eix cronològic sobre la realitat política de la Península Ibèrica entre els anys 400-1.000 amb les següents dates:

409 416 507 527 565 586 672 711 732 750

Exercici 5. Consulta els textos i els mapes de les pàgines 22, 23 i 24, i dibuixa un mapa i crea una llegenda amb les següents qüestions:

- a. Per quin territori s'havia estès l'islam a la mort de Mahoma?
- b. Quins territoris van conquerir els primers califes de Damasc entre els anys 632 i 661?
- c. Quins territoris havien conquerit els califes al nord d'Àfrica l'any 711?
- d. Quins territoris van conquerir els califes a la península Ibèrica entre els anys 711 i 718?

Exercici 6. Per què creus que els àrabs i els berebers van conquerir amb tanta facilitat la Península entre els anys 711 i 718?

Fes una narració dels fets utilitzant les següents paraules (seguint aquest ordre): milers, milions, desorganitzat, rebels, rapidesa, acords, capitular, respectar (podem canviar els singulars i plurals i les formes verbals)

Resposta (exemple):

Entre els anys 711 i 718, uns pocs milers de combatents àrabs i berebers van ocupar la major part de la península Ibèrica, un territori habitat per uns cinc o sis milions d'hispanovisigots. La victòria dels invasors va ser possible per diversos motius: la seva força militar, la desorganització del regne hispanovisigot, el fet que alguns dels nobles locals fossin rebels al rei Roderic, i els acords als que van arribar els conqueridors amb els hispanovisigots. Molts d'aquests últims van capitular (es van rendir) a canvi que es respectessin les seves propietats i la seva religió.

1.4. L'IMPERI CAROLINGI (pàgines 12, 13 i 52)

1. Respon les següents preguntes.

- a. Com es dividia administrativament l'imperi carolingi?
- b. Que era una marca?
- c. Qui vivia a la Marca Hispànica? Qui governava?
- d. Qui vivia a Al-àndalus? Qui governava?

Respostes:

Per acabar a casa